

Biodynamisk Odling

nr 3 • 2012

medlemstidning för Svenska Biodynamiska Föreningen

Kompostspecial
Livsmedel och kvalitet

Biodynamisk odling

utges av Biodynamiska Föreningen som medlemstidning.

REDAKTION

Föreningens styrelse

ANSVARIG UTGIVARE

Lasse Hellander

ANNONSER

kontoret@biodynamisk.se

**Biodynamiska
Föreningen**

ADRESS HUVUDKONTOR

Marklandsbacken 11

168 76 Bromma

T 08 505 858 82

F 08 505 858 85

E kontoret@biodynamisk.se

Nyheter, artiklar och mera om biodynamisk odling hittar du i vår hemsida. Där kan du också prenumerera på vårt e-brev.

www.biodynamisk.se

I detta nummer

INNEHÅLL

Höstmarknaden på Skillebyholm	3
Livsmedel	4
Nyöppnade universitetet Heliopolis	6
Agrikultur som konst	7
Tips för komposten	8
Förkylningste av tre olika växter	11
Nordisk Biodynamisk forum	12

BILDER

Omslag Johan Nilsson

3 Ulrika Höijer 4, 5 Kim Roos

6 sekem.com 8, 9, 10 Johan Nilsson

11 istockphoto.com / CGisseman,

istockphoto.com / anthonyjhall

12 fokhol.no

LEDARE

Mikaeli!

"Ser jag träden som blommar i gult och i rött, är det alls ingen blomning jag ser. Men det var nån som sa; bara den som är trött, ser en höst när ett vårunder sker. Så jag får tänka om, träd som blommor i fång, det är just nu som de blommor till. Och de lyser som varmest när frostnatten kom, du får kalla det höst om du vill"
– Ur Oktobervisa av Alf Hambe

Liksom alla årstider bär även hösten sina paradoxer. För visst är det märkligt. Å ena sidan dessa lysande höstfärger, denna underbart klara luft. Å andra sidan listan över krig och mänskliga illdåd som inlett eller stegrats just under september månad.

De flesta av oss behöver inte gå till världshistoriska fakta för att kunna konstatera att i septembers släptåg följer inte sällan allehanda konflikter och svårigheter som utmanar våra mänskliga förmågor.

Ställd inför det hotfulla, mer eller mindre okända, är det lätt att måla upp en bild av yttre fiender eller av rysliga drakar som hotar den oskyldiga prinsessan, det vill säga mig, min familj eller mitt land.

Men är det så enkelt? Är livet verkligen så tydligt svart och vitt, så antingen ont och gott. Är det inte så att jag själv manar fram den där draken just genom den jag är? Just genom det jag gör eller inte gör? Är inte draken och prinsessan två sidor av ett mynt som, när man börjar intressera sig för det, visar sig också skimra i alla regnbågens färger.

I sin färglära utforskar Goethe hur färgerna uppstår i mötet mellan polariteterna ljus och mörker. Kan man då inte lika gärna säga att ljus och mörker uppstår när vi låter färgerna förtunnas eller förtätas, det vill säga när vi polariserar färggläddjen omkring oss?

Tiden omkring Mikaeli utmanar oss att finna en jämvikt, ett jämnmod i oss själva. Jo det kommer snart en vinter. Det blir långsamt mörkare. Färgerna drar sig tillbaka. Men vi kan välja att ha dem kvar. Vi kan välja att ta dem med oss själsligt. Eller som Alf Hambe avslutar sin Oktobervisa:

*"Men du kan inte neka till att det är grant,
denna leende, lysande skog.
Att den bara ler nu, liten stund, det är sant
och det tänkte jag nyss – när du log.
Men om allting är snabbt och om allting förgår
och om sommaren blommor itu,
så finns hösten i sommarn och sommarn i vår
och vår endaste tid, det är nu!
Därför ser jag så mycket på dig nu, min vän,
just när leendet flytt från din mun.
Det finns kvar i ditt öga, så skimrande än,
du är kvar här hos mig denna stund."*

Lars Kjellenberg, ordförande

Livsmedel och kvalitet

Huvudsyftet med vår dagliga mat torde vara att tillföra oss livgivande energi. Merparten av det vi äter idag är emellertid "död" föda, som ger oss föga mer än en god magfylla.

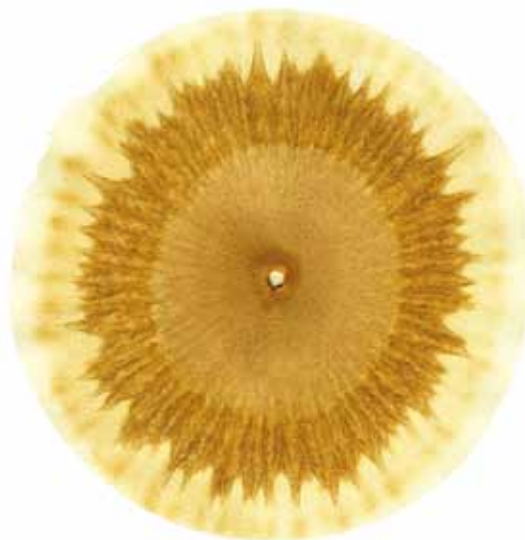

Biokristallisationsbild av livgivande biodynamisk morot som hade en distinkt smak av terpentin. Bild Kim Roos/BioChromaLab

Livskvalitet är ett populärt samtalsämne, men vår kost, som borde vara den allra viktigaste ingrediensen i en god livskvalitet, får häpnadsväckande litet utrymme i sammanhanget.

Smakupplevelsen, förefaller vara viktigast av allt, när vi väljer vad vi ska äta. En tilltalande smak är därför vad de flesta konventionella livsmedelsproducenter och inte minst tillverkarna av allehanda smakförstärkare riktar in sig på. Kreativiteten är enorm inom livsmedelsindustrin. Nya smaker och tillsatser tillkommer i rasande takt. Huruvida det man producerar på detta sätt skänker oss ens en gnutta livgivande energi, är i bästa fall av sekundär betydelse. Någonting man frikostigt bjuder på i så fall.

Hur maten smakar är förstås också viktigt när det gäller livsmedel, som producerats biodynamiskt eller ekologiskt. En biodynamiskt odlad morot, som i våra kvalitetstester visar på starka livsprocesser, kan dessvärre smaka riktigt uselt. En obehaglig smakupplevelse förminskar sannolikt i viss mån de

Livskraftig jord. Biodynamisk Vingård, Frankrike. Bild Kim Roos/BioChromaLab

ursprungliga livgivande egenskaperna, men leder framförallt till att man efter en sådan upplevelse, i framtiden åtminstone undviker biodynamiskt odlade morötter.

Det har lyckligtvis visat sig möjligt att på det biodynamiska och ekologiska området framgångsrikt tävla mot den konventionella livsmedelsindustrins illusoriska och diaboliska lek med våra smaklökar. Detta gäller särskilt biodynamiska och ekologiska viner. Trots den konventionella vindustrins manipulativa beteende, där man med hänvisning till smakupplevelsen pådyvlar vinproducenterna jäst med smaktillsatser, är de biodynamiska och ekologiska vingårdarnas genuina viner mycket omtyckta av allmänheten. Till saken hör att man inte längre på na-

turlig väg kan jäsa konventionellt odlade vindruvor, så att de får en för viner typisk alkoholhalt.

Smaksensationen spelar med andra ord en väsentlig roll i samband med vårt dagliga näringsintag, men den är inte livsviktig. Och om ett livgivande livsmedel inte smakar direkt illa, kanske är det trots allt att föredra framför ett förföriskt välsmakande "dödsmedel".

Vårt uppdrag på BioChromalab består av att genom kvalitetsforskning med bildskapande metoder synliggöra livsprocesserna i allt som har med vår dagliga mat att göra och att dela med oss av våra rön till allmänheten.

Tack vare generösa donatorer, har vår projektgrupp, underordnad Biodynamiska Föreningen sedan 8 augusti i år och bestående av Lars Kjellenberg, Helen Mortensen och Kim Roos, möjlighet

Livlös jord. Konventionell Vingård, Frankrike. Bild Kim Roos/
BioChromaLab

att bedriva kvalitetsforskning under en längre tid framöver.

Vi håller som bäst på att arbeta med en bok "The Table is Set" (Bordet är dukat), som vi har för avsikt att publicera före årsskiftet. I boken beskrivs resultaten av jämförande kvalitetstester, utförda på ett urval livsmedel, som många av oss använder dagligen. Boken kommer att vara på engelska. Den medföljande DVD:n, som blir fullpackad med beskrivande bilder, kommer också att tillhandahålla en e-boksversion på svenska.

Kim Roos, för Projektgruppen BioChromaLab inom Biodynamiska Föreningen.

GARDENER SEEKS A FARM

My name is Roland Titze, I am 24 years old and from the north of Germany. At the moment, I am in Italy, but I'm going to travel northwards in the next days, so I'm searching for work by the end of september/beginning of october on organic/biodynamic farms in northern Europe. I have a three-year experience in biodynamic farming and gardening, tree care and in care of disabled people.

Please note that I'm searching for an occupation that is paid, not just work for board and lodge.

Thank you for your attention,
Roland Titze

**Biodynamiska
Föreningen**

**Vill du bli medlem i Biodynamiska
föreningen?**

Ring kontoret på 08 505 858 82
eller besök vår hemsida
www.biodynamisk.se

Nyöppnade universitetet Heliopolis antar framtidens utmaningar

Heliopolis är universitetet som strävar efter en hållbar utveckling för människa, natur och samhälle i Egypten och övriga världen.

Grundaren av universitetet, Prof, Dr Ibrahim Abouleish mottog 2003 det alternativa Nobelpriset för skapandet av SEKEM. 2005 blir han hedersdoktor vid universitetet i Graz, 2012 mottog han även utmärkelsen "Business for Peace Award" i Oslo.

Heliopolos vill uppmuntra sina studenter att bli mästare i hållbar utveckling inom olika områden. Universitetet skall vara en plats där nya idéer kan möta en fruktbar grund för vidare forskning och lärande. Universitetet vill utbilda morgondagens ledare att fullständigt agera, reflektera och inse att deras beslut skapar framtiden...

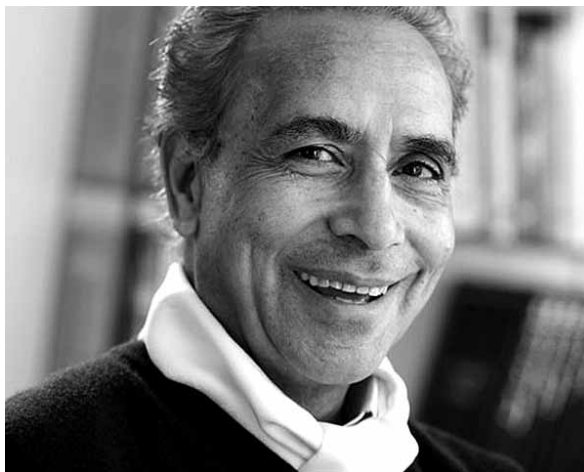
För att integrera praktiska erfarenheter hos de studerande på universitetet har Heliopolis etablerat ett nätverk av samarbetspartners som arbetar aktivt för hållbar utveckling.

Fakulteternas förhållande till den hållbara utvecklingen är i samklang med ett holistiskt synsätt där man ser på världen som en enhet snarare än en uppdelning av vår värld i skilda delar.

"Vi grundade SEKEM 1977 för att bli en modell för en vision om hållbar utveckling inom alla områden i livet; ekonomi, ekologi, samhälle och kultur. Med tiden har SEKEM utvecklats och mottagit ett erkännande världen över som en pionjär inom hållbar utveckling. Det är utifrån denna strävan som visionen om Heliopolos Universitet framkom. Heliopolis Universitet utbildar unga människor i en anda för hållbar utveckling inom livets fyra områden. Det uppmuntrar dem att bli aktivister som förändrar världen omkring dem utifrån en holistisk syn på livet".

SEKEM ligger 60 km nordöst om Kairo i den egyptiska öknen, området är ca 70 ha stort. Genom

att använda biodynamisk odling har man i ett ökenlandskap skapat ett levande och frodigt jordbruk.

1981 går den första skepplasten till USA med bla medicinalörter och historien om SEKEM ett paradis i en öken tar form. Idag fungerar SEKEM som en paraplyorganisation med flera företag, projekt och verksamheter inom sig.

På området finns förutom olika sorters odlingar, bi-odlingar, textiltillverkning (NA-

TURETEX) även dagis, skolor, utbildning för barn med särskilda behov och vuxenutbildningar inom bla konst, eurytmi och 'storytelling'.

Företag inom SEKEM är bla: ISIS, matvaror, honung, teer, ägg, mjölkprodukter, oljor mm; ATOS, örtmedicin; NATURETEX, textilier; LOTUS, kryddor och örter; LIBRA, boskap och kompost; MIZAN, fröer och utsäde.

Företagen inom SEKEM samt underleverantörer är alla Demetercertifierade eller under omläggning till Demeter.

Läs mer om spännade SEKEM på www.sekem.com och om universitetet på www.hu.edu.eg.

Heliopolis var en stad i forntiden egypten, på fornegyptiska lunu, det var Bibelns ON ca 8 km nordöst om Kairo med bla ett tempel helgat åt solguden Ra. Heliopolis var en av forntida egyptens största och mest betydelsefulla städer. Staden var omgärdad av massiva murar och innanför dessa fanns stora tempel tillägnade solguden Ra-Atum samt ett ryktbart lärosäte med framförallt en astronomisk skola.

Staden förstördes under perserkungen Kambyses invasion 525 fkr. Av staden idag finns inga synliga lämningar kvar förutom en obeslisk rest av Senusret och en samling mindre stenmonument. Fornlämningarna är begravda under modern bebyggelse.

Ulrika Höijer, Biodynamiska Föreningen.

Agrikultur som konst

Biodynamiska föreningen tipsar om en ny bok av Manfred Klett.

Nu mer än någonsin känns det som det biodynamiska arbetet strävar i motvind. Manfred Kletts bok blir till ett fyrtorn på detta stormiga biodynamiska hav, boken leder mig och visar mig vägen, får mig att känna tilltro till processen och ger mig tillbaka inspiration, hopp, glädje och framtidstro för det biodynamiska arbetet i Sverige. En fantastisk bok. Tack Manfred Klett och stort tack Martin Fellkvist för en fin översättning! – *Ulrika Höijer, Biodynamiska Föreningen.*

MANFRED KLETT
Agrikultur som konst

Agrikultur som konst
BETTELSEN AV MÄNNISKANS
ARBETE MED JORDEN

MANFRED KLETT

”Om jag inte behövde ta hand om antroposofin, skulle jag bli bonde.”

– *Rudolf Steiner i samtal med Greve Polzer-Hoditz.*

Vad är egentligen agrikultur? Hur hänger den agrikulturella utvecklingen ihop med utvecklingen av människans medvetande? Hur kan vi lära oss att arbeta med jorden igen? Hur kan gårdarna se ut i framtiden och vad deras uppgift vara utöver att skänka den mänskliga omgivningen livskraftiga livsmedel? Vad är essensen av de biodynamiska preparaten? Vad betyder gården för Landskapet runt omkring? Vad är egentligen frihet? Vad sker om vi sammanfogar det som splittrats upp genom industrialiseringen av jordbruket? På vilket sätt är agrikultur en konst? Vad sker i kons matsmältning? Hur aktiverar vi platsens unika egenskaper?

Svar och funderingar kring dessa och liknande frågor finner du i boken *Agrikultur som konst - betydelsen av människans arbete med jorden*, som är en samling föredrag av forskaren och bonden Manfred Klett. Det är inte bara grundläggande läsning för yrkesverksamma bönder och odlare utan för alla som intresserar sig för utvecklingen av gårdsautentisk matkvalitet och gastronomi, för natur och landskap, för jordbrukets och jordens framtid.

Manfred Klett föddes 1933. Han studerade agronomi i Hohenheim, Tyskland. Han var verksam vid det biodynamiska forskningsinstitutet i Darmstadt, där han genom fältförsök studerade gödslingens inverkan på livsmedelskvalitet. 1968 startade han tillsammans med fyra andra familjer driften av gården Dottenfelderhof som är beläget i närheten

av Frankfurt i Tyskland. 1974 var han delaktig i grundandet av en jordbruksskola på gården och 1980 delaktig i grundandet av Dottenfelderhofs Jordbruksgemenskap, vilket var ett försök att öppna upp gården andligt, juridiskt och ekonomiskt gentemot gårdens sociala omgivning. Manfred Klett tog hand om och lärde upp många lärningar i jordbruket och fortsatte att verka som bonde på gården under tjugo år. Under 1987 till 2001 var han verksam som ledare för Jordbruksektionen vid Gotheanum, Schweiz. Numera bor

han återigen på gården Dottenfelderhof.

Ur boken: ”Med vår vilja och medvetenhet, vårt jag, och insikt griper vi in i dessa naturprocesser. Varje bonde liksom varje plats är unik, så gården blir en återspeglings av medvetenheten hos varje enskild bonde. Vi är de som binder ihop gårdens olika kroppar liksom vi sammanfogar de olika kropparna i vår egen organism. Ju mer vi blir medvetna om detta faktum ju mer blir vårt väsen förlängt över gården så att den gradvis kan bli en återspeglings av människan. Självklart måste vi inom jordbruket producera mer mat till befolkningen. För att kunna göra det måste vi titta åt ett ganska nytt håll. Vi måste titta på naturen och se att vi verkar i naturen för att kunna bygga upp en återspeglings av oss själva i jordens makrokosmos. Detta innebär att utveckla en individualism på gården som i sin tur leder till att gården producerar livsmedel som stödjer människans individualiseringsprocess.”

Texten är utdragen från boken Agrikultur som konst, översatt och redigerad av Martin Fellkvist och utgiven av Skilleby Trädgård. Boken kostar ca 170 sek och finns bla att köpa i butiken på Skillebyholm, Rosendal, Nibbe Handelsträdgård.

Tips för komposten

Det är spännande att på nära håll iaktta livet i komposten. Att det fungerar. Man lägger lite äppelskrutt, vissnade dahlior och en och annan morot på hög. Och så blir det jord, riktigt fin tjock näringsrik jord. I den stunden, när man ser ner på sitt svarta guld, kan man känna sig som en magiker. Men det är inte alltid så lätt, det kan dyka upp en del hinder och svårigheter på vägen. Det finns tusen sätt att kompostera, den här broschyren riktar sig främst till hobbyodlare, med komposttunna eller bing.

VAR BÖRJAR MAN?

Placera komposten på en plats nära huset, gärna i skuggan av träd eller buskar som omgärdar, skyddar och gör det till en trevlig plats att vara på. Är platsen för solig finns det risk att komposten torkar ut.

Det bästa är att ha en kompostbinge som är så öppen som möjligt, med jordkontakt i botten, så att maskar och kryp lätt kan ta sig in. Luft i komposten är viktigt, därför är ett material som andas att föredra, framför en i plast. Om du har en plasttunna kan du använda den till en förkompostering, för att därefter låta komposten eftermogna på friland. Men det är inte alla kommuner som tillåter det. Prata med din kommun och hör vilka regler som gäller för kompostering i ditt område.

KOL OCH KVÄVE

Det är viktigt att ha en bra balans mellan kol och kväve i komposten. Halm, löv och trädgårdsavfall

är exempel på material med ett högt kolvärde. Alltså lite grövre och mer svårsmälta saker. Kväverika material är bland annat matrester och gräsklipp. Det innehåller i regel mer näring än kol.

Lagom är ett bra ord att använda vid kompostering. För det ska vara lagom fuktigt, lagom varmt, lagom luftigt, lagom kompakt och lagom med näring för att du ska få en fin svart matjord.

Om det finns mycket liv i kompostmaterialet kommer den snabbar igång. För att få en riktigt bra start kan du skyffla på lite färdig kompost eller trädgårdsjord, då kommer det lite extra mikroorganismer, smådjur och kanske någon dagmask, som kan sätta

igång med nedbrytningsprocessen.

Har du tillgång till stallgödsel (gödsel från häst, ko, gris och fågel) så är det super, framförallt om komposten är torr och kvävfattig.

LUFT, LUFT, LUFT

Luft är viktigt för att nedbrytningen ska gå bra. Tänker man på alla djur och småkryp som bor och arbetar i komposten, så är det inte så konstigt. De måste ju andas!

I princip så luktar inte en fungerande kompost, luften gör att det istället doftar gott av mylla. Det är den aeroba processen (med syre) som ser till det. Är det en dålig lufttillförsel bildas en anaerob nedbrytning (utan syre) som leder till förruttelse och det börjar snart lukta äckligt.

De kan bli väldigt varmt i en kompost, en bit över 50 grader är inte ovanligt. Ett par dagar i de temperaturerna går bra, eftersom många ogräsfrön dör. Men om värmen håller i sig är det värre. En hel del mikroorganismer stryker med och nedbrytningsprocessen stannar av. Rör runt, vattna eller trampa på komposten för att få den att svalna. I lufttäta kompostbingar är det extra viktigt att röra runt för att få ner luft.

Kom ihåg att den färdiga kompostjorden är mycket stark och näringsrik, det kan vara bra att låta den eftermogna innan du använder den.

OLIKA KOMPOSTER

Kompostera alltid din gödsel innan du använder den i rabatter och odlingar. Det bästa är att lägga komposter direkt på marken, men eftersom det inte alltid är tillåtet används ofta behållare av olika slag. Använder du kompostbehållare kan det vara bra att använda två stycken för en god kompostering.

Inom den biodynamiska odlingen används sex olika kompostpreparat för att ge kompostjorden stärkta egenskaper. När en tunna är full tillförs de biodynamiska kompostpreparaten och sedan får den stå stängd tills resterna förvandlats till jord, som kan eftermogna utanför behållaren. Då kan denna behållare fyllas igen och den andra får vila.

Antingen blandar du alla köksavfalls – och trädgårdsavfalls – rester i en kompost och får en blandad kompostjord eller så kan du lägga olika slags komposter. Här följer tips på ren gödselkompost, matavfallskompost och lövkompost.

GÖDSELKOMPOST görs av färskt stallgödsel och de biodynamiska preparaten. Om gödseln inte innehåller halm behövs det blandas in, för en god kol/kväve-balans. Det kan behövas mycket halm för att uppväga den kväverika gödseln. Forma komposten som en limpa och täck den med halm eller en komposteringsduk som släpper igenom luft och fukt. Alternativt lägg den i en komposteringsstunna. Har du ingen täckning blir det en stor kväveförlust.

Eftersom gödseln är väldigt kväverikt går processen fort, ungefär tre månader.

Gödselkomposten är mycket näringsrik och innehåller bra humus för trädgårdsland och rabatter med växter som vill ha mycket näring och mull.

MATAVFALLSKOMPOST läggs på avfall ifrån köket. De flesta matrester går bra, men tänk på att lagad mat innehåller mycket salt vilket försämrar

mikroorganismernas livsmiljö. Det är inte heller alltid tillåtet att kompostera kött- och benrester, kolla med din kommun vad som gäller. Mycket citrusskal och kraftigt besprutade fukter och grönsaker kan också försämra nedbrytningsmiljön. Släng stora mängder citrus i soporna och handla ekologiskt!

Varva det kväverika matavfallet med strukturmateriäl, t.ex. löv, ris, kvistar och gammalt växtmaterial från trädgården. Mellan varven kan du ibland tillsätta algominkalk, stenmjöl och träaska som är goda mineraltillskott till kompostlivet. Ta en knapp deciliter av varje ovanpå strukturmaterialet.

När behållaren är full prepareras den och lämnas i mikroorganismernas vård. Nu är det bra att ha ytterligare en behållare att fylla om det inte är tillåtet att lägga kompost på friland.

En kompostlimpa direkt på jorden skall, precis som tunnan, bestå av varvade lager struktur och matavfall med inslag av mineraltillskotten algominkalk, stenmjöl och träaska. När den är färdiglagd täcks den med halm och prepareras med de biodynamiska preparaten.

En matavfallskompost tar mellan 6–12 månader på sig att bli färdig, beroende på hur varm, luftig och mikrolivsfylld den är. Matavfallskomposten innehåller mindre näring än gödselkomposten men lämpar sig väl för växter som vill ha näring och mull.

LÖVKOMPOSTER tar däremot mycket längre tid på sig eftersom löv innehåller mest kol. Det tar ungefär tre år innan den är färdig. I en ren lövkompost blandar du olika löv, stallgödsel och mineraltillskotten. Några spadar gödsel för en hög löv räcker.

Komposten är början och slutet i trädgården.

Det är bra att fördela och varva gödseln i högen för bättre nedbrytning. Forma blandningen som en limpa och täck med halm. Tillsätt slutligen kompostpreparaten.

Jorden från en lövkompost är näringsfattig och kan användas till jordförbättring eller till egen så- eller planteringsjord.

FELSÖKNING

- Luktar komposten ammoniak, så är det för mycket kväverikt material, som gräsklipp eller proteinrika matrester. Det är ammoniumkväve som byter skepnad och flyktigt far iväg med växtnäring. Tillsätt kolrikt material, t.ex. halm eller torrt trädgårdsrens, blanda om och täck med halm.

- Luktar den som en soptunna, är den dåligt luftad och för kompakt. Blanda i lite grövre material som stjälkar, kvistar och kortare grenar för att bättra på strukturen och öka lufttillförseln. En annan orsak kan vara att den är för blöt. Blanda i så fall i material som suger upp fukten, till exempel torra växtrester och halm. En hink torrt material till tre hinkar med färskt brukar vara lagom. Lufta och rör om i komposten varje gång du lägger i nytt hushållsavfall.

- Om det är mycket flugor och larver i komposten, kan det vara för kallt och aktivitetsnivån för låg. För att aktivera och därmed höja temperaturen igen kan du blanda i stallgödsel. På grund av att det finns ruttnande material i komposten, får man räkna med lite flugor.

- Om larver och ägg har byggt bo i springor och kanter på kompostbehållaren, tyder det på en ostädad kompost. Håll rent på och runt behållaren!

- Om det kryllar av myror i komposten, kan det antingen bero på att trästommen runt komposten är fuktig/ blöt eller att själva komposten är för torr. Är den torr, vattna den försiktigt med en vattenkanna. Om det är det andra, det blöta träet, kanske det är dags att renovera. Myror gillar fuktigt trä och äter gärna på det!

- Om nedbrytningen har avstannat, fast komposten inte är klar, kan det bero på flera saker. Till exempel kan den vara för kolrik, den innehåller för mycket

kvistar, torra löv och halm. Blanda i så fall i färskt gräs, stallgödsel eller köksavfall. Eller så har den blivit för luftig och torr, på grund av grovt material. Då får du ta ut det grövsta kvistarna och finfördela dem. Detta görs lättast med en kompostkvarn eftersom den maler lätt sönder grövre material, har du ingen kompostkvarn får du arbeta för hand med häcksaxen. Det kan också vara så att mikroorganismerna inte får tillräckligt att äta och arbeta med. Det betyder att

komposten kyls ner fortare än den värms upp. Här räcker inte kompostens egna isolerande egenskaper till för att hålla en bra arbetstemperatur i högen, tillsätt mer material och tänk på balansen mellan kol och kväve.

DE BIODYNAMISKA PREPARATEN

Ett av målen med biodynamisk odling är att skapa grödor med högsta möjliga näringskvalitet och syftet med preparaten är att stimulera livsprocesserna i jorden och i växterna. Dessa preparat består av olika örter, kogödsel och kvartsmineral som komposteras enligt bestämda recept och sedan används i homeopatiska portioner i komposten eller på odlingarna. Detta är en viktig del av den biodynamiska metoden.

Preparaten delas in i två grupper; Kompostpreparaten och Fältpreparaten. Det går att beskriva det som att kompostpreparaten höjer förmågan hos organisk gödsel att skapa liv i jorden, den får en förhöjd livskraft och blir bördigare i sig själv. Detta stimulerar växterna till ökad friskhet och bättre kvalitet. Fältpreparaten stimulerar de krafter som har med tillväxt och mognad att göra.

Preparaten har betydelse för kulturväxternas kvalitativa utveckling och för jordens bördighet. De hjälper till att reglera de nedbrytande och humusformande processerna i jorden och gör växtnäringssämnen tillgängliga för växterna.

Forskning visar att regelbunden användning av preparaten ökar mikrolivet i jorden, hjälper växterna att utveckla längre och starkare rötter och bidrar till

en större humusbildning i matjordsskiktet. De biodynamiska preparaten tycks också ha en utjämnande verkan på skördenivån.

År då det är genomsnittligt låg skördenivå höjer preparaten skördemängden. Goda skördeår kan preparaten sänka skördemängden, allt för att balansera nivåerna.

Kulturgrödor kan även utveckla bättre motståndskraft mot svampangrepp och de får bättre lagringsduglighet om jorden tillförs komposterat stallgödsel med samtliga biodynamiska preparat.

Kompostpreparaten utgörs av de sex specialkomposterade läkeväxterna rölleka, maskros, kamomill, nässla, ekbark och vänderot. De är välkända läkeväxter som människan använts sig av under lång tid. Dessa olika specialkomposter prepareras genom årstidsrelaterade processer, vissa omhöljda av djurorgan, och de ger sedan jorden olika egenskaper. Preparaten tillsätts i komposten när den är färdiglagd och används både till gödsel- och trädgårdskomposter.

KOMPOSTPREPARATEN

När komposten är färdiglagd tillsätter du preparaten. De tillförs endast i små mängder eftersom det handlar om att tillföra en kvalité snarare än en substans. Preparaten har nämligen en verkan som strålar och sprider sig ut i hela komposthögen.

Vid prepareringen använder du en portion av varje preparat till en 3 meter lång kompost eller ca. 5 kubikmeter. Har du mindre komposthögar använder du ändå denna minsta mängd, en portion av varje. Preparaten kan tillsättas i alla olika sorters komposter.

De fem preparat som är i fast form, rölleka, maskros, kamomill, nässla och ekbark, förs in i komposten genom att göra hål in till mitten av högen och föra ned portionerna. Gör ett hål per preparat.

Vänderoten, som är i vätskeform, skall späs i vatten. En kork av preparatet räcker till en hink vatten. Denna blandning skall du röra med en pinne i omväxlande riktningar. Rör så att en virvel öppnar sig till hinkens botten och vänd då riktning på rörelsen. Fortsätt på detta sätt i 10 minuter. Häll sedan hälften av vätskan i ett hål och stänk resten över hela komposten.

Denna artikel är en sammanfattning av Biodynamiska Föreningens tidigare broschyrer Kompost och Biodynamiska Preparat skapade av Skillebyholms elever.

Förkylningste av tre olika växter

Det är Lindblom som hjälper till att få upp den egna värmen. Det är svett drivande samt aktiverar dessutom immunförsvaret. Det kan också användas för rebyggande.

Timjante är ett te som är rikt på eteriska oljor. Det har en desinficerande, värmande och har en kramplösande verkan. Timjante är därför bra för andningsvägar, bronkerna och lungorna.

Salvia har mycket eteriska oljor, garv- och bitterämnen. Teet har sin verkan mera i munområdet där det är bra mot ont i halsen, halsinflammationer men även mot tandköttsinflammationer.

Genom sina eteriska oljor kan den vid svag mage, utlösa magirritationer.

Då behöver man inte blanda den tillsammans med lindblom- och timjante utan använder den bara till gurgelte. Det är en mycket effektiv gurgelvätska om man använder den flera gånger om dagen.

Tillagning av teblandningen

För en liter te tar man en nypa av de tre olika örterna och lägger dem i en kastrull.

Sedan häller över en liter kokande vatten och låter det stå i tre minuter med locket på. Man silar av och häller teet i en termos så att teet håller sig varmt.

Till gurgelvatten tar man en nypa salvia men då tar man bara en kopp kokande vatten som man slår över teet och låter dra i max tre minuter.

Lycka till!

Hälsningar Christa.

Christa Bohnhorst är sjuksköterska på Vidakliniken samt verksam i Biodynamiska föreningens styrelse.

B POSTTIDNING

Avsändare:

Biodynamiska Föreningen

Box 97

161 26 BROMMA

Nordiskt Biodynamiskt Forum 2012

Fokhol gård, Stange i Norge, 16-18 november

Årets Tema: *Hur kan vi hjälpa unga människor att etablera sig som biodynamiker.*

Vi kommer speciellt att uppmärksamma ett initiativ som döps till BING, *Biodynamic Initiative for the Next Generation*. Läs mer om BING på: www.biodynamics.com/bing.

För mer information om Nordiskt Forum se www.biodynamisk.no. För frågor kontakta Idun Leinaas på idun.leinaas@biodynamisk.no eller telefon 0047 917 32 877.

Fokhol gård ligger i Stange strax söder om Hamar. Gården ligger på en kulle med storslagen utsikt över landskapet den stora sjön Mjøsa. Gården omfattar cirka 100 hektar odlad mark samt ett stort antal byggnader. Den ägs av stiftelsen Fokhol gård som i sitt ändamål har tre centrala arbetsområden; Biodynamisk Odling, Forskning och utvecklingsarbete samt pedagogisk verksamhet.

Väl mött önskar Biodynamiska föreningen och Biodynamiska Yrkesodlarna.